

לעילוי נשמת
שלום בן משה

המשנה עם מפרשים, מסודרים ומנוקדים
The Mishnah with Commentaries, Vowelized and Organized

תענית

פרק א'

כרבי יהושע.

בב אין שואלין את הגשמים אלא סמוך לגשמים.

אין שואלין את הגשמים - היינו אין מזכירין את הגשמים.

אלא סמוך לגשמים - דהיינו יום שמיני של חג, דמן החג ואילך זמן גשמים הוא. וסתמא כרבי יהושע.

פירוש אחר: רבי אליעזר ורבי יהושע דפליגי לעיל בהזכרת גשמים, מודים הם לענין שאלה, דהיינו לומר "ותן טל ומטר", שאין שואלין אותן אלא סמוך לגשם, דהיינו בשלישי במרחשון או בשביעי בו, כדמפרשי תנאי לקמן במתניתין.

רבי יהודה אומר: העובר לפני התיבה ביום טוב האחרון של חג, האחרון מזכיר, הראשון אינו מזכיר. ביום טוב הראשון של פסח, הראשון מזכיר, האחרון אינו מזכיר.

האחרון - המתפלל תפילת מוסף מזכיר מוריד הגשם.

והראשון - המתפלל תפילת שחרית אינו מזכיר גשם, אלא טל. והלכה כרבי יהודה. והא דתנן בסמוך "רבי יהודה אומר עד שיעבור הפסח", והקא קאמר רבי יהודה "ביום טוב הראשון של פסח האחרון אינו מזכיר", תרי תנאי נינהו ואליבא דרבי יהודה.

עד אימתי שואלין את הגשמים? רבי יהודה אומר: עד שיעבור הפסח, ורבי מאיר אומר: עד שיצא ניסן, שנאמר (יואל ב' כג) "ניורד לכם

תענית

פרק א'

אא מאימתי מזכירין גבורות גשמים? רבי אליעזר אומר: מיום טוב הראשון של חג, ורבי יהושע אומר: מיום טוב האחרון של חג.

מאימתי מזכירין גבורות גשמים - אידי דתנא במסכת ראש השנה דסליק מינה "ובחג נידונין על המים", תנא הקא "מאימתי מזכירין גבורות גשמים". ולפי שהגשמים אחת מגבורותיו של הקדוש ברוך הוא, דכתיב (איוב ה' ט) "עושה גדולות ואין חקר... הנותן מטר על פני ארץ", משום הכי קרי להו גבורות גשמים.

מיום טוב אחרון של חג - אכל כל שבעת ימי החג לא, שהגשמים לימי סופה סימן קללה. משל לעבד שבא למזוג כוס לרבו, ושפך לו רבו קיתון על פניו, כלומר: אי אפשי בשימושך.

אמר לו רבי יהושע: הואיל ואין הגשמים אלא סימן קללה בחג, למה מזכיר! אמר לו רבי אליעזר: אף אני לא אמרתי לשאול, אלא להזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם בעונתו. אמר לו: אם כן, לעולם יהא מזכיר!

אם כן - אפה אומר מזכירין אף על פי שאין שואלין, הואיל ומשמע בעונתו, אפילו בקיץ זכירו, ומה אפה נותן סימן מיום טוב ראשון! והלכה כרבי יהושע.

בב אין שואלין את הגשמים אלא סמוך לגשמים.

אין שואלין את הגשמים - היינו אין מזכירין את הגשמים.

אלא סמוך לגשמים - דהיינו יום שמיני של חג, דמן החג ואילך זמן גשמים הוא. וסתמא

תענית
פרק א'

א עָבְרוּ אֵלָיו וְלֹא נִעְנּוּ, בֵּית דִּין גּוֹזְרִין שְׁלֹשׁ תַּעֲנִיּוֹת אַחֲרוֹת עַל הַצִּיבוֹר. אוֹכְלִין וְשׂוֹתִין מִבְּעוֹד יוֹם, וְאַסּוּרִין בְּמִלְאָכָה וּבִרְחִיצָה וּבִסִּיכָה וּבִנְעִילַת הַסַּנְדֵּל וּבִתְשׁוּמֵי שְׁמִיּוֹת, וְנוֹעְלִין אֶת הַמְּרַחֲצָאוֹת.

עָבְרוּ אֵלָיו וְלֹא נִעְנּוּ, בֵּית דִּין גּוֹזְרִין עָלֵיהֶם עוֹד שִׁבְעָה, שֶׁהֵן שְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה תַּעֲנִיּוֹת, עַל הַצִּיבוֹר.

שֶׁהֵן שְׁלֹשׁ עֲשָׂרֵה תַּעֲנִיּוֹת עַל הַצִּיבוֹר - שֶׁכָּבַר הַתַּעֲנָנִי שֶׁשׁ, וְתַעֲנִיּוֹת דִּיחִידִים אֵינָם מִן הַמִּנְיָן.

הָרִי אֵלָיו יְתָרוֹת עַל הַרְאֵשׁוֹנוֹת, שֶׁבָּאֵלָיו מִתְרִיעִין וְנוֹעְלִין אֶת הַחַנּוּוֹת. בְּשָׁנֵי מַטִּינ עַם חֲשִׁיכָה, וּבְחַמִּישֵׁי מוֹתְרִין מִפְּנֵי כְבוֹד הַשַּׁבָּת.

מִתְרִיעִין - בְּשׁוֹפְרוֹת.

בְּשָׁנֵי מַטִּינ - בְּשָׁנֵי שֶׁל תַּעֲנִיַת פּוֹתְחִין דְּלַתִּי הַחַנּוּוֹת קָצַת לַעֲת עָרַב, אֲכָל אֵין מוֹצִיאִין סְחוּרְתָן לַחוּץ.

וּבְחַמִּישֵׁי מוֹתְרִים - לַפְתּוּחַ כָּל הַיּוֹם.

ב עָבְרוּ אֵלָיו וְלֹא נִעְנּוּ, מִמַּעֲטִין בְּמִשְׁאֵי וּמִתָּן, בְּבִנְיָן וּבִנְטִיעָה, בְּאִירוּסִין וּבִנְיָשׁוּאִין, וּבִשְׂאֵלַת שְׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבִירוֹ, כְּבִנְיָ אָדָם הַגּוֹזְפִין לְמָקוֹם.

בְּבִנְיָן וּבִנְטִיעָה - וְדוֹקָא בְּנִינָן שֶׁל שְׂמַחָה כְּגוֹן בֵּית חֲתָנוּת לַעֲשׂוֹת בּוֹ חוֹפְתוֹ, וּנְטִיעָה שֶׁל שְׂמַחָה כְּגוֹן אֵילָן גְּדוֹל הַמִּיסָף עַל הָאָרֶץ לְטַיִל הַמְּלָכִים תַּחֲתָיו. אֲכָל בֵּית לְדוֹר בּוֹ, וּנְטִיעַת אֵילָן לְפִירוֹתָיו, מוֹתֵר.

הַיְחִידִים חוֹזְרִים וּמִתַּעֲנִים עַד שֶׁיֵּצֵא גִיסָן. יֵצֵא גִיסָן וְלֹא יָרְדוּ גְּשָׁמִים, סִימָן קִלְלָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל א' י"ב ז') "הֲלוֹא קָצִיר חֲשִׁים הַיּוֹם וְגו'".

יֵצֵא גִיסָן - הַגְּשָׁמִים סִימָן קִלְלָה כְּשֶׁלֹּא יָרְדוּ כָּלֵל קוֹדֵם שֶׁיֵּצֵא גִיסָן.

וְכָל הַדִּינִים הֵלְלוּ בְּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן, אֲכָל הָאִיִּים הַרְחוֹקִים שֶׁזְּמַן הַגְּשָׁמִים שֶׁלָּהֶם אֵינוֹ כְּזְמַן הַגְּשָׁמִים שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כָּל אֶחָד וְאֶחָד שׂוֹאֵל הַגְּשָׁמִים בְּזְמַן שֶׁהוּא צָרִיף לָהֶם.

תענית
פרק א'

גָּשָׁם, מוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ בְּרֵאשׁוֹן".

ג בְּשִׁלְשָׁה בְּמִרְחָשׁוֹן שׂוֹאֲלִין אֶת הַגְּשָׁמִים.

בְּשִׁלְשָׁה בְּמִרְחָשׁוֹן שׂוֹאֲלִין אֶת הַגְּשָׁמִים - אוֹמְרִים "וְתֵן טַל וּמָטָר" בְּכַרְפַּת הַשָּׁנִים. וְהֵנִי מִיְלֵי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲכָל בְּגוֹלָה אֵין שׂוֹאֲלִים עַד שְׁשִׁים יוֹם לַתְּקוּפַת תְּשֵׁרֵי, וּבִיּוֹם שְׁשִׁים עֶצְמוֹ מִתְחִילִין לְשׂוֹאֵל הַגְּשָׁמִים.

רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּשִׁבְעָה בּוֹ - חֲמִשָּׁה עֶשְׂרֵי יוֹם אַחַר הַחַג, כְּדֵי שֶׁיֵּגִיעַ אַחֲרוֹן שְׁבִי שְׂרָאֵל לְגַהַר פֶּרֶת.

הַאֲחֲרוֹן שְׁבִי שְׂרָאֵל לְגַהַר פֶּרֶת - אוֹתָן שֶׁעָלוּ לְרַגְלֵי הַחוֹזְרִים לְבִתְיָהֶן, וְלֹא יִפְסִיקוּם הַגְּשָׁמִים.

ד הִגִּיעַ שִׁבְעָה עֶשְׂרֵי בְּמִרְחָשׁוֹן וְלֹא יָרְדוּ גְּשָׁמִים, הִתְחִילוּ הַיְחִידִים מִתַּעֲנִין שְׁלֹשׁ תַּעֲנִיּוֹת.

הִגִּיעַ שִׁבְעָה עֶשְׂרֵי בְּמִרְחָשׁוֹן - וּכְבָר עָבְרוּ שְׁלֹשָׁה זְמָנִים, שֶׁהֵן שְׁלִישֵׁי בְּמִרְחָשׁוֹן, וּשְׁבִיעֵי, וְשִׁבְעָה עֶשְׂרֵי.

הִתְחִילוּ הַיְחִידִים - תְּלַמִּידֵי חֻכְמִים.

שְׁלֹשׁ תַּעֲנִיּוֹת - שְׁנֵי וְחַמִּישֵׁי וְשָׁנִי.

אוֹכְלִין וְשׂוֹתִין מִשְׁחַשְׁבֵּיכָה, וּמוֹתְרִין בְּמִלְאָכָה וּבִרְחִיצָה וּבִסִּיכָה וּבִנְעִילַת הַסַּנְדֵּל וּבִתְשׁוּמֵי שְׁמִיּוֹת, וּבִמִּיטָה.

אוֹכְלִים וְשׂוֹתִים מִשְׁחַשְׁבֵּיכָה - מוֹתֵר לָהֶם לְאָכּוֹל וּלְשׂוֹת כָּל לַיַּל הַתַּעֲנִיַת עַד שֶׁיֵּעָלֶה עֲמוּד הַשַּׁחַר, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יֵשֶׁן. אֲכָל לְאַחַר שֶׁיֵּשֶׁן שִׁנַּת קָבַע, אֲסוּר לְאָכּוֹל וּלְשׂוֹת אִם לֹא הִתְנַהּ מִתְחִילָה קוֹדֵם שֶׁיֵּשֶׁן.

וְאִת דְּאָמְרֵי דְּאֲכִילָה בְּעֵי תְּנַאי, שֶׁתִּיָּה לֹא בְּעֵי תְּנַאי, דְּאֵין קָבַע לְשִׁתְיָה. וְהָכִי מִסְתַּבְּרָא.

ה הִגִּיעַ רֵאשׁ חֲדָשׁ כִּסְלִיו וְלֹא יָרְדוּ גְּשָׁמִים, בֵּית דִּין גּוֹזְרִין שְׁלֹשׁ תַּעֲנִיּוֹת עַל הַצִּיבוֹר. אוֹכְלִין וְשׂוֹתִין מִשְׁחַשְׁבֵּיכָה, וּמוֹתְרִין בְּמִלְאָכָה וּבִרְחִיצָה וּבִסִּיכָה וּבִנְעִילַת הַסַּנְדֵּל וּבִתְשׁוּמֵי שְׁמִיּוֹת, וּבִמִּיטָה.

וְכָל הַדִּינִים הַלְלוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכִיּוֹצֵא בָּהֶם,
 אֲבָל הָאֵיִם הַרְחֹקִים שְׁזֵמֵן הַגְּשָׁמִים שְׁלֵהֶם
 אֵינוֹ כְּזֵמֵן הַגְּשָׁמִים שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כֹּל אֶחָד
 וְאֶחָד שׁוֹאֵל הַגְּשָׁמִים בְּזֵמֵן שֶׁהוּא צָרִיף לָהֶם.
 וְאִם עָבַר אוֹתוֹ הַזֵּמֵן הַיְדוּעַ לְהֵן וְלֹא יָרְדוּ
 גְּשָׁמִים, בֵּית דִּין שֶׁל אוֹתוֹ מְקוּם גּוֹזְרִים תְּעִנּוּת
 עַל הַצִּיבוֹר אַחַר שֶׁהִתְעַנּוּ הַיְחִידִים כְּסֹדֵר הַשְּׁנוּי
 בְּמִתְנִיתוֹ.

